

PARTNERS

Vrije
Universiteit
Brussel

Vrije Universiteit Brussel

Onderzoeksgroep Zorg rond het Levens einde
Prof. Luc Deliens, PhD
Dr Joachim Cohen, PhD

Universiteit Gent

Bioethisch Instituut Gent
Prof. Freddy Mortier, PhD

Heymans Instituut (Vakgroep Farmacologie)
Prof. Robert Vander Stichele, PhD

Katholieke Universiteit Leuven

Lucas – Centrum voor Zorgonderzoek en Consultancy
Prof. Chantal Van Audenhove, PhD
Prof. Anja Declercq, PhD

VU medisch centrum

VU Medisch Centrum Amsterdam

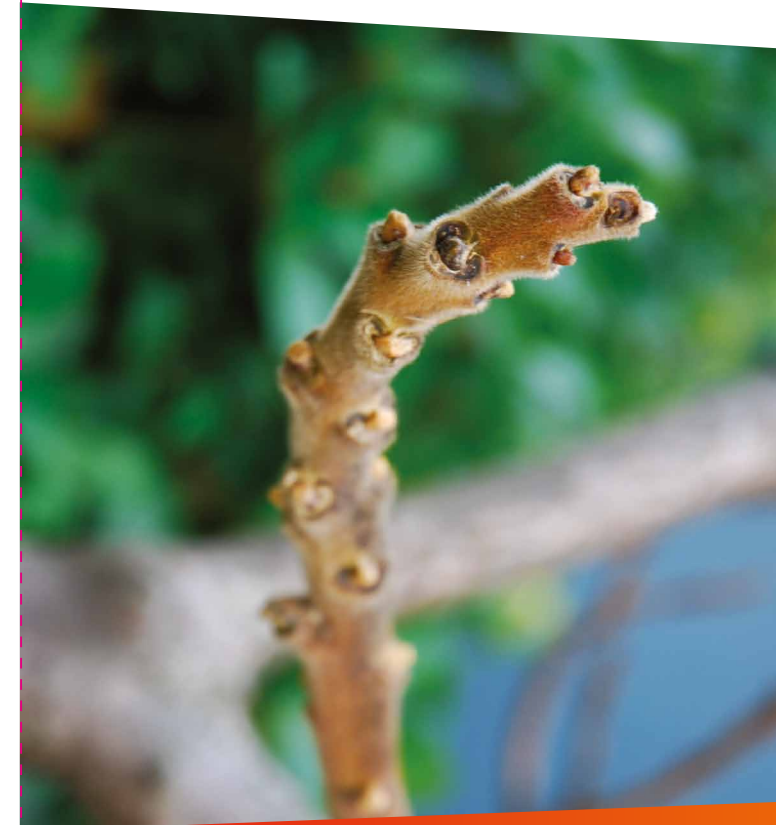
Afdeling Sociale Geneeskunde
EMGO Instituut voor Gezondheid en Zorg Onderzoek
Prof. Bregje Onwuteaka-Philipsen, PhD
Dr. Roeline Pasman, PhD

CONTACTEER ONS

Onderzoek: dr Joachim Cohen:
Joachim.Cohen@vub.ac.be
Tel 02 477 47 14

Maatschappelijke valorisatie: dr Koen Meeussen
Koen.Meeussen@vub.ac.be
Tel 02 477 47 49

VUB-UGent Onderzoeksgroep Zorg rond het Levens einde
Vrije Universiteit Brussel
Laarbeeklaan 103
B-1090 Brussel, België
www.flieece.be

Flanders Study to Improve End-of-Life Care and Evaluation Tools

Een vierjarig interuniversitair onderzoeks- en valorisatieproject

www.flieece.be

Gefinancierd door het agentschap voor Innovatie
door Wetenschap en Technologie (Strategisch Basis
Onderzoek, SBO IWT nr. 100036)

FLIECE project

- 4 deelnemende universiteiten: VUB Brussel, KULeuven, UGent, VU medisch centrum Amsterdam
- Vierjarig programma

Algemene doelstellingen

1. Nagaan hoe de kwaliteit van palliatieve zorg en levenseindezorg kan verbeterd worden
2. Testen en verbeteren van instrumenten voor palliatieve zorg en levenseindezorg
3. Evalueren van maatschappelijke veranderingen in levenseindezorg en besluitvorming aan het levenseinde

Valorisatie-doelstellingen:

1. Ontwikkelen en testen van nieuwe instrumenten om de kwaliteit van palliatieve zorg en levenseindezorg te verbeteren
 - Richtlijnen
 - Een handboek
 - Training
2. Testen, verbeteren en implementeren van bestaande instrumenten voor palliatieve zorg en levenseindezorg
 - InterRAI instrumenten
 - Liverpool Care Pathway
 - Een set van kwaliteitsindicatoren voor verschillende settings

ACHT STUDIES

1. Studie naar vermijdbare (onnodige) hospitalisaties aan het levenseinde

Onderzoeksvragen:

- Welke hospitalisaties aan het levenseinde zijn te vermijden?
- Wat zijn de karakteristieken van deze hospitalisaties?
- Hoe kunnen we deze hospitalisaties vermijden?

Valorisatie-doelstellingen:

- Inzicht geven in frequentie en redenen van vermijdbare hospitalisaties.
- Ontwikkelen van een richtlijn om onnodige en ongewilde hospitalisaties te voorkomen.

2. Studie naar tijdig herkennen van palliatieve zorgnoden door de huisarts

Onderzoeksvragen:

- Op welke wijze en in welk stadium (h)erkennen huisartsen de palliatieve fase?
- Welke faciliterende en belemmerende factoren hebben een invloed op het tijdig herkennen van de palliatieve noden van patiënten?

Valorisatie-doelstellingen:

- Ontwikkelen van een richtlijn voor huisartsen voor het tijdig herkennen van palliatieve noden.

3. Verbeteren van communicatie tijdens de zorg aan het levenseinde

Onderzoeksvragen:

- Wat zijn ervaringen en verwachtingen van patiënten ten aanzien van de communicatie en rol van de huisarts aan het levenseinde?
- Wat is het effect van een communicatietraining voor huisartsen op hun communicatie aan het levenseinde?

Valorisatie-doelstellingen:

- Ontwikkelen van een richtlijn over communicatie aan het levenseinde (Zorgleidraad) voor huisartsen en voor het publiek.
- Ontwikkelen en evalueren van een communicatietraining voor huisartsen.

4. Verbeteren van de kwaliteit van palliatieve zorg in woonzorgcentra voor personen met dementie

Onderzoeksvragen:

- Wat is het proces en wat zijn de uitkomsten van palliatieve zorg voor personen met dementie in woonzorgcentra?
- Waaruit bestaat goede palliatieve zorg voor personen met dementie?

Valorisatie-doelstellingen:

- Ontwikkelen van een handboek en richtlijnen voor goede palliatieve zorg voor personen met dementie in woonzorgcentra.
- Ontwikkelen van een training voor professionelen uit woonzorgcentra op basis van handboek en richtlijnen.

5. Evaluatie van de kwaliteit van palliatieve zorg in woonzorgcentra in Vlaanderen

Onderzoekdoelstelling:

- Palliatieve zorg voor mensen met dementie verbeteren door het implementeren van de InterRAI Palliative Care, een instrument om palliatieve zorg in woonzorgcentra te meten.

Valorisatie-doelstellingen:

- Ontwikkelen van een handboek en trainingspakket voor gebruikers van de InterRAI Palliative Care.

6. Evaluatie van de zorg aan het levenseinde op acute geriatrie ziekenhuisafdelingen aan de hand van de Liverpool Care Pathway (LCP)

Onderzoeksvragen:

- Wat is het effect van de LCP op de levenskwaliteit van acute geriatrie patiënten, de zorginhoud, de communicatie tussen artsen en naasten en tussen artsen onderling, de zorgtevredenheid van de naasten en de rouwverwerking?

Valorisatie-doelstellingen:

- Ontwikkelen van versie LCP voor gebruik op acute geriatrie ziekenhuisafdelingen in Vlaanderen.
- Implementatie LCP op acute geriatrie ziekenhuisafdelingen in Vlaanderen.
- Evaluatie barrières en succesfactoren voor implementatie LCP in Vlaamse zorgsettings.

7. Ontwikkelen van kwaliteitsindicatoren voor palliatieve zorg in Vlaanderen

Onderzoek- en valorisatie-doelstelling:

- Ontwikkelen van set van kwaliteitsindicatoren voor evaluatie van palliatieve zorg in verschillende zorgsettings in Vlaanderen.

8. Studie naar maatschappelijke evoluties in levenseindezorg en besluitvorming aan het levenseinde in Vlaanderen

Onderzoeksvragen:

- Wat is de incidentie en wat zijn de kenmerken van medische beslissingen aan het levenseinde en het besluitvormingsproces?
- Wat zijn de trends hierin doorheen de tijd (1998-2001-2007-2013)?

Valorisatie-doelstellingen:

- Bijdragen tot het formuleren van richtlijnen voor zorgverleners inzake praktijk aan het levenseinde, bijvoorbeeld over palliatieve sedatie.